

ŚW. JADWIGA KRÓLOWA 1374 - 1399

Jadwiga Andegaweńska przyszła na świat 18 lutego 1374 roku w Budzie, jako trzecia córka węgierskiego króla Ludwika i Elżbiety, księżnej bośniackiej. Młodej królownie zapewniono staranne wykształcenie - władała poza węgierskim i polskim, jeszcze językiem łacińskim, włoskim i niemieckim. Czteroletnia Jadwiga była zaręczona z ośmioletnim Wilhelmem Habsburgiem. Śmierć Ludwika Węgierskiego w 1382 roku przekreśliła te plany. Koncepcja oddania korony polskiej Jadwidze powstała dopiero wtedy, gdy po śmierci Ludwika panowie małopolscy nie zgodzili się ani na kontynuację unii personalnej z Węgrami, ani na regencję Zygmunta Luksemburskiego - męża Marii, siostry Jadwigi. W 1384 roku Jadwiga przybyła do Polski przekraczając granicę polską na Przełęczy Dukielskiej w Karpatach. Po przybyciu do Krakowa Jadwiga zamieszkała na zamku królewskim na Wawelu. Oto co pisze w swej Kronice Jan Długosz:

"Zaprawdę nadzwyczajnym widowiskiem był ów wjazd niedorosłego dziewczęcia, samego bez matki, otoczonego tylko wspaniałym dworem, wiedzonego przez sędziwe duchowieństwo, urzędników poważnych (...) Kraj w Jadwidze, w "młodym królu" swym, w dziewicy zachwycającej pięknnością której sam wiek dodawał uroku widział zbawcę i zesańca Bożego"

Została ukoronowana na króla Polski 16 października 1384 r. w Krakowie. Koronacji dokonał arcybiskup gnieźnieński Bodzanta, koronując Jadwigę na Króla Polski. Od razu po koronacji wszystkie dokumenty państwowe zaczęto wystawiać w imieniu nowego monarchy - jedenastoletniej Jadwigi. We wszystkich podejmowanych przez młodą królową działaniach wysuwa się na czoło jej osobowość, jej cechy charakteru:

"Okazywała rozsadek i dojrzałość mimo młodego wieku, cokolwiek mówiła, albo czyniła, wykazywało jakby sędziwego wieku powagę. "

W styczniu 1385 roku pojawiło się na Wawelu poselstwo litewskie. Wielki książę Jagiełło w zamian za rękę Jadwigi był gotów przyjąć wraz ze wszystkimi poddanymi chrześcijaństwo i wcielić swe ziemie do Polski. 18 lutego 1386 roku zawarte zostano małżeństwo Jagiełły z Jadwigą, a 4 marca Jagiełło został koronowany na Króla Polski. Małżeństwo to i będąca jego następstwem unia były ogromnie ważnymi wydarzeniami - zmienny cały układ sił w Środkowej i Wschodniej Europie. Poślubiając Władysława Jagiełłę, wielkiego księcia litewskiego przyczyniła się do chrystianizacji Litwy.

W latach 90-tych Jadwiga miała szerszy udział w rządzeniu krajem. Stawała się coraz bardziej popularna, rozumiała tajniki polityki, ujawniając wielką przenikliwość zwłaszcza w sprawach krzyżackich i litewsko-ruskich. Stała się orędowniczką pokoju Zakonu z Polską pod warunkiem zaprzestania niepokojenia Litwy przez Krzyżaków. Odegrała też doniosłą rolę w doprowadzeniu do zgody między Jagiełłą i Witoldem. W swej działalności wewnątrz państwa coraz większą opieką otaczała kościoły. Była pierwszym polskim monarchą, który odwiedził Jasną Górę. Nakładem Jadwigi zbudowano kościół Najświętszej Marii Panny, hojnie wyposażyła kościół Mariacki w Krakowie i założyła na Kleparzu zakon św. Benedykta, była dobroczyńcą innych klasztorów. W Katedrze Wawelskiej ufundowała ołtarz Wniebowzięcia. Patronowała

tłumaczeniu na język polski Pisma świętego i wielu dzieł ojców kościoła:

"Rzecz wątpliwa, czy królowa przybywając do kraju cokolwiek umiała po polsku, ale to pewne, że ten język wkrótce sobie przyswoiła, że wiele ksiąg pobożnych tłumaczyć kazała i, że za jej czasów na Wawelu po raz pierwszy dało się słyszeć publicznie polskie Sowo Boże. Ręką jej szyte ozdoby do kościołów, liczne dla nich ofiary, dowodzą pobożności wielkiej (...)"

Na dworze papieskim w Rzymie podjęła starania o odnowienie działalności Akademii Krakowskiej. W 1397 roku uzyskała pozwolenie papieskie na otwarcie wydziału teologicznego na Uniwersytecie Krakowskim. W swoim testamencie zapisała uniwersytetowi ogromne sumy (10 kg złota, osobiste klejnoty, dzięki którym wznowił on swoją działalność w 1400 roku). Odnowiony uniwersytet służy podniesieniu kultury umysłowej w Polsce. Stał się ogniskiem promieniującym wielką humanistyczną wiedzę. Wykształcił wielu wybitnych Polaków, takich jak Mikołaj Kopernik, Jan Kochanowski, Paweł Włodkowic, Andrzej Frycz Modrzewski, Marcin Król z Żurawicy, Jakub Parkoszowic, Stanisław ze Skalmierza. Królowa Jadwiga fundowała, otaczała opieką i obdarowywała szpitale, będące w średniowieczu raczej instytucjami opieki społecznej niż służby zdrowia. Stanowiły one przytułek dla ludzi chorych, starych i pozbawionych środków do życia. Królowa przyczynia się do założenia dwóch szpitali miejskich: w Sączu i Bieczu, ponadto pomagała materialnie szpitalowi klasztornemu w Sandomierzu.

Zmarła 17 lipca 1399 r., wkrótce po śmierci upragnionego dziecka, Elżbiety Bonifacji, trawiona gorączką połogową. Jadwiga Andegaweńska była kobietą wykształconą, o różnorodnych zainteresowaniach. W polskiej tradycji historycznej zajmuje Jadwiga poczesne miejsce jako jedyna kobieta - król na tronie polskim i jako władczyni dobrze zasłużona dla kraju, który nie był jej właściwą ojczyzną, chociaż i po ojcu i po matce spokrewniona była z polskimi Piastami. Starła się o rozwój kultury narodowej. Dzięki niej powstał Wydział Teologiczny i odnowiono Uniwersytet Krakowski. Realizowała w swoim życiu słowo psalmisty: Tobie służyć, to znaczy królować. Troszczyła się o byt swoich poddanych, szanując godność także tych najbiedniejszych mieszkańców Królestwa Polskiego. Ilustruje to epizod, jaki miał miejsce w czasie jednej z podróży królowej po kraju. Kiedy żołnierze królewscy zniszczyli chłopskie zagrody, Jadwiga nie zadowolila się wiadomością o zapłaceniu szkód wyrządzonych wieśniakom, lecz zapytała z dumą i wyrzutem: "A któż im łzy powróci?". Mimo oficjalnej deklaracji Kościoła postać królowej Jadwigi była przez następne stulecia otoczona czcią należną osobom kanonizowanym. Papież Jan Paweł II ogłosił dekret o jej kulcie w katedrze wawelskiej w czasie swej pierwszej pielgrzymki do Ojczyzny. Dnia 8 czerwca 1997 r. w czasie wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Polsce, na Boniach w Krakowie Królowa Polski Jadwiga Andegaweńska została ogłoszona świętą.

